

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ

ΚΕΙΜΕΝΑ 1 – 15

ΕΜΠΡΟΘΕΤΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

- de+ αφαιρετική: αναφορά
- contra,adversus: εναντίωση, εχθρική διάθεση
- cum + αφαιρετική: εναντίωση, εχθρική διάθεση, συνοδεία

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ:

ΣΤΑΣΗ ΣΕ ΤΟΠΟ

1. in + (τοπική) αφαιρετική
 2. απρόθετη αφαιρετική (για όνομα πόλης ή μικρού νησιού τριτόκλιτο ή πληθυντικού αριθμού ανεξαρτήτως κλίσης)
- π.χ. Hannibal Carthagine est. & Hannibal Athenis est.
1. απρόθετη γενική (για όνομα πόλης ή μικρού νησιού πρωτόκλιτο ή δευτερόκλιτο ενικού αριθμού και domus)

ΚΙΝΗΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟΠΟ

1. in + αιτιατική π.χ. Hannibal in Asiam it. (κίνηση και άφιξη).
2. ad + αιτιατική π.χ. Hannibal ad Italiam it. (κίνηση και προσέγγιση).
3. απρόθετη αιτιατική (για όνομα πόλης ή μικρού νησιού και domus)

ΚΙΝΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΠΟ (ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗ)

1. ex + (κυρίως) αφαιρετική π.χ. Hannibal ex Asiā venit.
2. de + (κυρίως) αφαιρετική π.χ. Hannibal de Asiā venit.
3. a(b) + (κυρίως) αφαιρετική π.χ. Hannibal ab Asiā venit.
4. απρόθετη αφαιρετική (για όνομα πόλης ή μικρού νησιού και domus)

ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ

Κείμενο 1^ο

in terrā Ponticā εμπρόθετος προσδιορισμός στάση σε τόπο

- in terram Ponticam (κίνηση και άφιξη)
- ad terram Ponticam (κίνηση και προσέγγιση)
- ex/de/ab terra Pontica (απομάκρυνση)

Rōmam κίνηση προς τόπο

- Romae (στάση σε τόπο) γενική ενικού
- Roma (απομάκρυνση) αφαιρετική ενικού

Κείμενο 2^ο

ad Italiam (κίνηση και προσέγγιση)

- In Italia (στάση σε τόπο)
- In Italiam (κίνηση και άφιξη)
- Ex/de/ab Italia (απομάκρυνση)

in Africam (κίνηση και άφιξη)

- in Africa (στάση σε τόπο)
- ad Africam (κίνηση και προσέγγιση)
- ex/de/ab Africa (απομάκρυνση)

in Italiam (κίνηση και άφιξη)

- In Italia (στάση σε τόπο)
- In Italiam (κίνηση και άφιξη)
- Ex/de/ab Italia (απομάκρυνση)

Κείμενο 3^ο

ad scopulum (κίνηση και προσέγγιση)

- In scopulo (στάση σε τόπο)
- In scopulum (κίνηση και άφιξη)
- Ex/de/ab scopulo (απομάκρυνση)

Κείμενο 5^ο

in Campania (στάση σε τόπο)

- in Campaniam (κίνηση και άφιξη)
- ad Campaniam (κίνηση και προσέγγιση)
- ex/de/ab Campania (απομάκρυνση)

in illis locis (στάση σε τόπο)

- in illa loca (κίνηση και άφιξη)
- ad illa loca (κίνηση και προσέγγιση)
- ex/de/ab illis locis (απομάκρυνση)

Κείμενο 6^ο

In ea civitate (στάση σε τόπο)

- in eam civitatem (κίνηση και άφιξη)
- ad eam civitatem (κίνηση και προσέγγιση)
- ex/de/ab ea civitate (απομάκρυνση)

Κείμενο 7^ο

in Nerviiis (στάση σε τόπο)

- in Nervios (κίνηση και άφιξη)
- ad Nervios (κίνηση και προσέγγιση)
- ex/de/ab Nerviiis (απομάκρυνση)

in Belgis (στάση σε τόπο)

- in Belgas(κίνηση και άφιξη)
- ad Belgas (κίνηση και προσέγγιση)
- ex/de/ab Belgis (απομάκρυνση)

in castra (κίνηση και άφιξη)

- in castris (στάση σε τόπο)
- ad castra (κίνηση και προσέγγιση)
- ex/de/ab castris (απομάκρυνση)

de collibus (απομάκρυνση)

- in collibus (στάση σε τόπο)
- in colles(-is) (κίνηση και άφιξη)
- ad colles(-is) (κίνηση και προσέγγιση)

Κείμενο 8^ο

Ad retia (κατεύθυνση και προσέγγιση)

- In retibus (στάση σε τόπο)
- In retia (κίνηση και άφιξη)
- Ex/de/ab retibus (απομάκρυνση)

in proximo (στάση σε τόπο)

- in proximum (κίνηση και άφιξη)
- ad proximum(κίνηση και προσέγγιση)
- ex/de/ab proximo (απομάκρυνση)

in montibus (στάση σε τόπο)

- in montes (κίνηση και άφιξη)
- ad montes (κίνηση και προσέγγιση)
- ex/de/ab montibus (απομάκρυνση)

Κείμενο 10^ο

in Italia (στάση σε τόπο)

- in Italiam (κίνηση και άφιξη)
- ad Italiam (κίνηση και προσέγγιση)
- ex/de/ab Italia (απομάκρυνση)

ad caelum (κατεύθυνση και προσέγγιση)

- In caelo (στάση σε τόπο)
- In caelum (κίνηση και άφιξη)
- Ex/de/ab caelo (απομάκρυνση)

ab Lavinio (απομάκρυνση) ex/de/ab + αφαιρετική

- in Lavinio (στάση σε τόπο)
- In Lavinium (κίνηση και άφιξη)
- Ad Lavinium (κίνηση και προσέγγιση)

Κείμενο 12°

Domum (κατεύθυνση προς τόπο)

- Domi (γενική ενικού) στάση σε τόπο
- Domo (αφαιρετική ενικού) απομάκρυνση από τόπο

Κείμενο 14°

Athenas κατεύθυνση προς τόπο

- Athenis (αφαιρετική πληθυντικού) στάση σε τόπο (σελ.93)
- Athenis (αφαιρετική πληθυντικού) απομάκρυνση

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟ ΑΙΤΙΟ

Εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο: πρόκειται για το αίτιο που εντοπίζεται σε εξωτερικές καταστάσεις ή συνθήκες. Εκφράζεται εμπρόθετα με:

- ob, per, propter + αιτιατική
- de, ex + αφαιρετική
- απλή αφαιρετική

ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ

Κείμενο 4°

Ex annis

- ob/ per/ propter annos

Κείμενο 7°

Propter inopiam (ob/per)

- De/ ex inopia

ΠΡΟΣΟΧΗ!

(Κείμενο 12^ο

ex fortuito dicto

- ob/ per/ propter fortuitum dictum)

Κείμενο 13^ο

ob repentinum monstrum (per/ propter)

- ex/ de repentino monstro

Κείμενο 15^ο

ea re

- ex/de ea re
- ob/ per/ propter eam rem

ΧΡΟΝΟΣ

Κείμενο 14^ο

Post (πρόθεση) + αιτιατική

Π.χ. Post paucos dies (= Μετά από λίγες μέρες)
και

Post (επίρρημα) + οργανική αφαιρετική του μέτρου ή της διαφοράς

Π.χ. Paucis post diebus (= Μετά από λίγες μέρες).

Κείμενο 10^ο

Post trecentos annos

post (επίρρημα) trecentis annis (αφαιρετική του μέτρου ή της διαφοράς)

Προσοχή!! Κείμενο 7^ο : Ex quibus ΕΜΠΡΟΘΕΤΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΙΗΡΗΜΕΝΟΥ ΟΛΟΥ ΣΤΟ ΗΙΕΜΑΡΕ

ΕΜΜΕΣΗ ΚΑΙ ΑΜΕΣΗ ΑΥΤΟΠΑΘΕΙΑ

Κείμενο 3^ο

- Cassiope, superba forma **sua**, cum Nymphis **se** comparat
- belua ad Andromedam **se** movet

Κείμενο 5^ο

*ultimis annis vitae **suae** in Campania **se** tenebat.*

Κτήση χωρίς αυτοπάθεια (έμμεση):

- libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt
- Monumentum eius ... pro templo habebat

Προκειμένου να εκφραστεί κτήση χωρίς αυτοπάθεια με αντωνυμία στο γ πρόσωπο χρησιμοποιείται η γενική (ως κτητική) των οριστικών και δεικτικών αντωνυμιών (eius, illius κλ.π.)

Κείμενο 11°

Η άμεση/ ευθεία αυτοπάθεια

Hannibal ex insidiis Fabii Maximi **se** expedit

Κείμενο 14°

Η άμεση/ ευθεία αυτοπάθεια

Respondit ille **se** esse Orcum

Έμμεση ή πλάγια αυτοπάθεια

Existimavit **ad se** venire hominem... (Cassius): Το ad se δεν αναφέρεται στο hominem, το υποκείμενο του απαρεμφάτου από το οποίο εξαρτάται, αλλά στο υποκείμενο του ρήματος Cassius.

Κείμενο 15°

- Έμμεση ή πλάγια αυτοπάθεια: Vinum a mercatoribus ad se importari non sinunt
- Έκφραση αυτοπάθειας με μέσο τύπο του ρηματικού τύπου:
 - Germani lacte, caseo et carne nutriuntur = **Germani lacte, caseo et carne nutriunt se**
 - in fluminibus lavantur = **in fluminibus lavant se**

ΑΛΛΗΛΟΠΑΘΕΙΑ

Αλληλοπάθεια: Στα λατινικά δεν υπάρχει αλληλοπαθής αντωνυμία. Έτσι, η αλληλοπάθεια εκφράζεται με τους παρακάτω τρόπους:

1. Με τους εμπρόθετους inter nos, inter vos, inter se και το α', β', γ' πρόσωπο πληθυντικού του κατάλληλου ρήματος αντίστοιχα, π.χ.
inter nos amamus = αγαπιόμαστε, inter vos amatis=αγαπίεστε, inter se amant=αγαπιώνται
2. Με τη χρήση ίδιας λέξης σε ονομαστική (ως υποκείμενο) και σε αιτιατική ως αντικείμενο, π.χ.
manus manum lavat = το ένα χέρι νίβει το άλλο.
Συνήθως χρησιμοποιούνται οι αντωνυμίες alius alium, alter alterum, alteri alteros, π.χ.
alter alterum adiuvat = βοηθά ο ένας τον άλλον.
3. Με τους εμπρόθετους inter eos, inter ipsos.

Κείμενο 4°

Regina Aenean amat et Aeneas reginam → Regina et Aeneas inter se amant.

ΛΑΤΙΝΙΣΜΟΣ

Ιδιαίτερη προσοχή δίνουμε στο Υποκείμενο του Απαρεμφάτου, το οποίο στα Λατινικά δηλώνεται σε Αιτιατική ακόμη κι όταν έχουμε ταυτοπροσωπία (λατινισμός).

Κείμενο 14^ο

Respondit ille **se** esse Orcum

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ – ΠΛΑΓΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΤΟ υποκείμενο του Ρήματος μετατρέπεται στο υποκείμενο του απαρεμφάτου

ΑΡΑ: Από ονομαστική του ίδιου αριθμού → σε αιτιατική του ίδιου αριθμού και το ρήμα το κάνω απαρέμφατο αναλόγως τον χρόνο που είναι.

Οριστική Ενεστώτα (ή Παρατατικού) → ειδικό απαρέμφατο Ενεστώτα Οριστική Παρακειμένου (ή Υπερσυντελικού) → ειδικό απαρέμφατο Παρακειμένου Οριστική Μέλλοντα (ή Συντ. Μέλλοντα) → ειδικό απαρέμφατο Μέλλοντα

- Αν το ρήμα εξάρτησης έχει το ίδιο υποκείμενο με την πρόταση που μου ζητείται να βάλω στον πλάγιο λόγο τότε το υποκείμενο του απαρεμφάτου το γράφω “se” και έχω λατινισμό!

πχ. Poeta epistulis contra iniuriam repugnat.

Poeta dixit se epistulis contra iniuriam repugnare.

Επίσης, αλλαγές στην τροπή του ευθέως λόγου σε πλάγιο και αντίστροφα παρατηρούνται και στις προσωπικές, κτητικές και δεικτικές αντωνυμίες, όπως επίσης και στα χρονικά και τοπικά επιρρήματα:

Ευθύς → Πλάγιος

ego → se (ipse)

meus → suus (ipsius)

tu → ille

tuus → illius

hic, iste → ille, is

nunc → tunc, tum

hodie → illo die

cras → postero die

hic → ibi

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΕΥΘΥ ΛΟΓΟΥ ΣΕ ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Κείμενο 1^ο

Epistulae plenae querelarum sunt.

- **Ille narrat** epistulas plenas querelarum esse.

Poeta epistulis contra iniuriam repugnat.

- **Ille dixit** poetam epistulis contra iniuriam repugnare.

Κείμενο 2^ο

Aeneas filius Anchisae est.

- **Ille dicit** Aenean filium Anchisae esse.
- **Aeneas dicitur** filius Anchisae esse.

Graeci oppugnant Troiam.

- **Ille dixit** Graecos Troiam oppugnare.

Venti pontum turbant.

- **Ille dixit** ventos pontum turbare.

Κείμενο 3^ο

Perseus puellam videt.

- **Scriptor narrat** Perseum/ Persea videre puellam.

Κείμενο 7^ο

Vim hostium cavere debetis: προσωπική σύνταξη

Vim hostium caveri debet (a vobis): απρόσωπη σύνταξη

Κείμενο 9^ο

Tarquinius Superbus imperium perdit

- **Ille dixit** Tarquinium Superbum imperium perdere

Brutus populum concitat

- **Scriptor narrat** Brutum populum concitare.
- **Brutus dicitur** populum concitare.

Κείμενο 10^ο

Aeneas bellum ingens in Italia geret.

- **Jupiter narrat** Aeneam bellum... gesturum esse.
- **Aeneas dicitur** bellum ... gesturum esse.

Populos feroces contudent.

- **Jupiter narrat** Aeneam populos feroces contusurum esse.

Mores eis imponet et moenia condet.

- **Jupiter narrat** Aeneam mores eis impositurum esse et moenia conditurum esse.

Κείμενο 12^ο

Tertia ad complexum patris cucurrit.

- **Ille dicit** Tertiam ad complexum patris cucurrisse.

Pater filiae osculum dedit.

- **Ille dicit** patrem filiae osculum dedisse.

Κείμενο 13^ο

Terror animos multum invaserat et exercitus fiduciam amiserat.

- **Ille dicit** terrorem animos multum invasisse et exercitum fiduciam amisisse.

Κείμενο 14^ο

Germani lacte, caseo et carne nutriuntur.

- **Ille dixit** Germanos lacte, caseo et carne nutrire.

Germani in fluminibus lavantur.

- **Ille dixit** Germanos in fluminibus lavare.

Ephippiorum usus res turpis et iners habetur.

- **Ille dixit** ephippiorum usum rem turpis et iners haberi.

Germani non student agriculturae.

- **Scriptor narrat** Germanos non studere agriculturae.
- **Germani dicuntur** non studere agriculturae.

ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗΣ ΦΩΝΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΘΗΤΙΚΗ

Ενεργητική Σύνταξη	Παθητική Σύνταξη
Perseus hasta beluam delet et Andromedam liberat	Belua hasta a Perseo deletur et Andromeda liberatur
Cepheus et Cassiope Andromedam filiam habent	A Cepheo et (a) Cassiope Andromeda filia habetur
Neptunus, iratus... urget beluam marinam	A Neptuno, irato... urgetur belua marina
Cepheus Andromedam adligat	A Cepheo Andromeda adligatur
Puellam videt (Perseus)	Puella videtur (a Perseo)
Cassiope, superba forma sua, cum Nymphis se comparat	Cassiope, superba forma sua, cum Nymphis comparatur
belua ad Andromedam se movet	belua ad Andromedam movetur

Κείμενο 5

Ενεργητική Σύνταξη	Παθητική Σύνταξη
Multos agros possidebat (Silius)	Multi agri possidebantur a Silio
Silius animum tenerum habebat	A Silio animus tener habebatur
Silius ingenium fovebat	A Silio ingenium fovebatur
Eum, ut puer magistrum, honorabat (Silius)	Is, ut a puero magister, honorabatur (a Silio)
Monumentum... pro templo habebat (Silius)	Monumentum... pro templo habebatur (a Silio)

Κείμενο 6

Ενεργητική Σύνταξη	Παθητική Σύνταξη
In ea civitate, quam leges continent, boni viri... leges servant	In ea civitate, quae legibus continetur, a bonis viris... leges servantur

Παθητική Σύνταξη

Mens et animus et consilium et sentential... posita est
(a civibus)

Ενεργητική Σύνταξη

(cives) mentem et animum et consilium et sententiam... posuerunt

Κείμενο 7

Ενεργητική Σύνταξη	Παθητική Σύνταξη
Caesar legiones conlocat	A Caesare legiones conlocantur
Legatos omnes... importate iubet (Caesar)	Legati omnes... importare iubentur (a Caesare)
Caesar iubet legatos importare frumentum in castra	Caesar iubet frumentum importari in castra

Milites admonet (Caesar)	Milites admonentur (a Caesare)
--------------------------	--------------------------------

Κείμενο 11

Ενεργητική Σύνταξη

Hannibal, dux Carthaginiensis, ... natus, omnes gentes... superavit et Saguntum vi expugnavit

Alpes, quae Italiam seiungunt... transit (Hannibal)

Copias... profligavit et delevit (Hannibal)

Populus Romanus cladem Cannensem pavidus audivit

Postquam XIV annos... complevit, Carthaginienses eum... revocaverunt

Παθητική Σύνταξη

Ab Hannibale, duce Carthaginiensi, ... nato, omnes gentes... superatae sunt et Saguntum vi expugnatum est

Alpes, quibus Italia seiungitur... transitae sunt (ab Hannibale)

Copiae... profligatae et deletae sunt (ab Hannibale)

A populo Romano clades Cannensis pavido audita est

Postquam XIV anni... complete sunt (ab eo), a Carthaginiensibus is... revocatus est

Κείμενο 13

Ενεργητική Σύνταξη

Qui bellum... gerebat

Terror animos... invaserat et exercitus fiduciam amiserat

Exercitum alacrem... misit (Gallus)

Liberals artes... adytum dederunt

Ille metum... vicerat

Παθητική Σύνταξη

A quo bellum... gerebatur

Terrore animi... invasi erant et ab exercitu fiducia amisa erat

Exercitus alacer... missus est (a Gallo)

Liberalibus artibus... aditus datus est

Ab illo metus ... victus erat

Κείμενο 14

Ενεργητική Σύνταξη

Animum sollicitum somno dederat (Cassius)

Quem (=eum) simul aspexit Cassius, timorem concepit

Παθητική Σύνταξη

Animus sollicitus somno datus erat (a Cassio)

Qui (=is) simul aspectus est a Cassio, timor conceptus est

Terror Cassium concussit et e somno eum excitavit	Terrore Cassius concussus est et e somno is excitatus est
Illi neminem viderant	Ab illis nemo visus erat
Eandem speciem somniavit (Cassius)	Eadem species somniata est (a Cassio)
Res ipsa fidem... confirmavit	Re ipsa fides... confirmata est
Octavianus supplicio capitis eum adfecit	Ab Octaviano supplicio capitis is adfectus est

Κείμενο 15

Ενεργητική Σύνταξη

Vinum **a mercatoribus** ad se **importari** non sinunt

Pelles habent (Germani)

Civitas bellum gerit

Παθητική Σύνταξη

Germani non sinunt **mercatores importare** ad se vinum

Pelles habentur (a Germanis)

(a) civitate bellum geritur

Μετατροπή παθητικής

(Germani) nutriuntur

(Germani) lavantur

Magistratus creantur (a Germanis)

Usus... res turpis et iners habetur (a Germanis)

Ea re (ποιητικό αίτιο) homines effeminantur

Σε ενεργητική σύνταξη

(Germani) nutriunt se

(Germani) lavant se

Germani magistratus creant

Germani usum ... rem turpem et inertem habent

Ea res homines effeminat